

การแสดงออกทางด้านปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เรียนกวศึกษา ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เขตกรุงเทพมหานคร

นิชนันท์ เนตรสง่า*

ปรีชวัน จันทศิริ**

Natsanga N, Chandarasiri P. Behavioral problems of tutoring behaviors in senior primary school students in Bangkok. Chula Med J 2015 Sep - Oct; 59(5): 587 - 603

- Background** : *Taking time too much for studying of senior primary school students is one of the key components for a children's mental health that can be expressed by behaviors. This study compared of behaviors of two groups, i.e., children who had tutoring and those without tutoring at senior primary schools in Bangkok.*
- Objective** : *To study the children's behaviors who were studying at senior primary schools. The difference between the children who had and who do not have tutoring behaviors, and factors related to children's behavioral problems.*
- Design** : *A cross - sectional descriptive study.*
- Setting** : *School Office of the Basic Education Commission in Bangkok.*
- Materials and Methods** : *In total, 422 subjects were senior primary school students in the Bangkok. The study is a descriptive research using purposive sampling. Data collected included: personal information, tutoring behaviors and the strengths and difficulties questionnaire (SDQ). Data analyses were done using Pearson correlation, independent t-test, one way ANOVA and multiple regression analysis.*

* นิสิตปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- Results** : *Result from children and parents found that children have an average score of behavioral problems (total difficulties score) 17.5 and 25.8 accordance. Results from the difference between children who had tutoring behaviors and who do not have tutoring behaviors were not significant of behavioral problems. Prevalence of behavioral problems is similar to normal children's behavioral problems, so tutoring behaviors is not a one of the key components for a children's mental health. The factors from children that were significant are: sex ($p < 0.05$) and school records ($p < 0.05$). The factors from parents that were significant are: parental status ($p < 0.01$), parental education ($p < 0.01$) and school records ($p < 0.01$).*
- Conclusion** : *Behavioral problems in senior primary school students is similar to behavioral problems of normal children and between the children who had tutoring behaviors and Who do not have tutoring behaviors were not significant. Factors related to behavioral problems are sex, parents' status, parents' education and school records.*
- Keywords** : *Behavioral problems, tutoring behaviors, senior primary school, students.*

Reprint request : Chandarasiri P. Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University, Bangkok 10330, Thailand. Email Parichawan@hotmail.com

Received for publication. March 20, 2015.

นิชนันท์ เนตรสง่า, ปรีชวัน จันทรศิริ. การแสดงออกทางด้านปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เรียนกวดวิชาชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เขตกรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์เวชสาร 2558 ก.ย. - ต.ค.; 59(5): 587 - 603

เหตุผลของการทำวิจัย : การใช้เวลาเรียนที่มากเกินไปของเด็กที่อยู่ในช่วงวัยประถมศึกษาตอนปลาย เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งส่งผลต่อสุขภาพจิตของเด็กซึ่งมีการแสดงออกผ่านพฤติกรรม ดังนั้น จึงได้ทำการศึกษาการแสดงออกด้านปัญหาพฤติกรรมของเด็กโดยทำการศึกษาในเด็กที่เรียนกวดวิชาและไม่เรียนกวดวิชา

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาการแสดงออกทางด้านปัญหาพฤติกรรมของเด็กประถมศึกษาตอนปลาย ศึกษาความแตกต่างของการแสดงออกทางด้านปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เรียนกวดวิชากับเด็กที่ไม่เรียนกวดวิชา รวมถึงศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางด้านปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เรียนกวดวิชาชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

รูปแบบการวิจัย : การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาศึกษา ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง

สถานที่ทำการศึกษา : โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เขตกรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างและวิธีการ : ประชากรที่ศึกษาคือ เด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 422 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามพฤติกรรมกวดวิชาและแบบประเมินการแสดงออกทางพฤติกรรม (The strengths and difficulties questionnaire (SDQ) ฉบับภาษาไทย) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ Pearson correlation, independent t-test, one way ANOVA และ Multiple Regression Analysis ตามความเหมาะสม

ผลการศึกษา : จากการประเมินการแสดงออกทางพฤติกรรม (The strengths and difficulties questionnaire: SDQ) โดยผู้ปกครองและเด็กพบความชุกของปัญหาพฤติกรรมร้อยละ 17.5 และ 25.8 ตามลำดับ เมื่อใช้เกณฑ์การเรียนกวดวิชาพบว่าเด็กที่เรียนกวดวิชากับเด็กที่ไม่เรียนกวดวิชามีปัญหาพฤติกรรมไม่แตกต่างกัน และพบว่าความชุกของปัญหาพฤติกรรมมีค่าใกล้เคียงกับความชุกของปัญหาพฤติกรรมในเด็กทั่วไป แสดงให้เห็นว่าการเรียนกวดวิชาไม่ได้เป็นปัจจัยที่สำคัญของการเกิดปัญหาพฤติกรรมในเด็ก และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมจากการประเมินของเด็ก ได้แก่ เพศ ($p < 0.05$) และผลการเรียน ($p < 0.05$) จากการประเมินของผู้ปกครอง ได้แก่ สถานภาพสมรสของบิดามารดา ($p < 0.01$) การศึกษาของบิดามารดา ($p < 0.01$) และผลการเรียน ($p < 0.01$)

- สรุป** : ปัญหาพฤติกรรมของเด็กชั้นประถมศึกษาตอนปลายโดยรวมอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปัญหาพฤติกรรมของเด็กทั่วไป และเด็กที่เรียนกวดวิชากับเด็กที่ไม่เรียนกวดวิชามีปัญหาพฤติกรรมที่ไม่แตกต่างกัน โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ เพศ สถานภาพสมรสของบิดามารดาการศึกษาของบิดามารดาและผลการเรียน
- คำสำคัญ** : ปัญหาพฤติกรรม, พฤติกรรมกวดวิชา, นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย.

การเจริญเติบโตของสังคม ทำให้มนุษย์ต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวและพัฒนาตนเองให้พร้อมที่จะเติบโตอยู่เสมอ การศึกษาได้กลายเป็นตัวชี้วัดการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ และเป็นส่วนหนึ่งที่จะนำไปสู่โอกาสและความสำเร็จในหน้าที่การงาน⁽¹⁾ ผู้ปกครองจึงได้สนับสนุนให้กับบุตรหลานได้รับการศึกษาในระดับสูงเท่าที่ความสามารถทางระดับสติปัญญาและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวจะเอื้ออำนวยดังนั้นผู้ปกครองจึงส่งเสริมและผลักดันให้เด็กเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง⁽²⁾ เพราะความเชื่อที่ว่าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงจะช่วยสอนวิชาการให้เด็กเป็นเด็กที่เก่ง และสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้⁽³⁾ การเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นจำเป็นต้องมีการเน้นความรู้ ความสามารถด้านเนื้อหาวิชาการเป็นหลัก⁽⁴⁾ แต่การเรียนการสอนในโรงเรียนเน้นการพัฒนาชีวิตในองค์รวมมากกว่าการสร้างพื้นฐานในการศึกษาต่อระดับสูง⁽⁵⁾ และด้วยเวลาที่จำกัดทำให้ไม่สามารถให้รายละเอียดที่เจาะลึกได้ เมื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรในโรงเรียนไม่ตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครองได้ ผู้ปกครองจึงแสวงหาแนว ทางอื่นในการส่งเสริมความรู้ให้กับบุตรหลานโดยการเข้าสู่กระบวนการของการเรียนกวดวิชา ซึ่งเน้นเพิ่มเติมนอกชั้นเรียนในเนื้อหาวิชาการที่มีความเฉพาะเจาะจงและละเอียด⁽⁶⁾

ทั้งนี้ วัยเด็กในช่วงประถมศึกษาตอนปลายเป็นวัยที่เด็กเริ่มเรียนรู้สังคมภายนอกที่กว้างขึ้น กำลังตื่นตัวกับโลกกว้างไปใหม่และสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น เพื่อกลายเป็นบุคคลที่สำคัญ มีพัฒนาการอารมณ์ด้านความสนุกเป็นหลัก สนุกกับการออกสู่สังคมอย่างเต็มตัว สนุกกับการเล่นกับเพื่อน การที่เด็กได้มีกิจกรรมหรือการเรียนรู้ที่ทำให้เด็กสนุกสนาน ทำให้เด็กมีพัฒนาทางอารมณ์ที่เหมาะสมเพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างพื้นฐานอารมณ์ที่ดี และมีความสุขในการเรียนรู้ มีการพัฒนาความคิด รู้การคิดอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนและเหตุผล⁽⁷⁻⁹⁾ ถึงแม้ว่าเด็กวัยนี้จะเป็นวัยที่กำลังเติบโตอย่างองอาจ เหมาะสมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี แต่ก็ยังคงอ่อนไหวต่อความล้มเหลวหรือความสำเร็จ เป็นช่วงวัยสำคัญที่เด็กจะได้

เรียนรู้ว่าตนเองมีความสามารถจากการประสบความสำเร็จ มีความภาคภูมิใจในตนเองและมีความมานะพยายามในการทำสิ่งต่าง ๆ นำไปสู่การมีสุขภาพจิตที่ดีและมีพฤติกรรมที่เหมาะสม แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าเด็กถูกจำกัดและการควบคุมการพัฒนาทางอารมณ์ที่เหมาะสมตามวัยมากเกินไป ก็จะเป็นการบั่นทอนสุขภาพทางจิตของเด็ก หรือแม้กระทั่งที่เด็กใช้เวลาทั้งภายนอกและภายในห้องเรียนอยู่กับการเรียนก็อาจจะทำให้เด็กเกิดความเครียดและไม่มีเวลาเล่นหรือพักผ่อน ผลศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเครียดในเด็ก พบว่าเด็กมีความเครียดถึงร้อยละ 44.32 ซึ่งในจำนวนนี้มีสาเหตุจากการเรียนร้อยละ 66.99 การที่เด็กเกิดความเครียดหรือวิตกกังวลมีผลต่อภาวะของร่างกายและจิตใจ เกิดปัญหาด้านจิตใจ และอารมณ์นำมาซึ่งปัญหาด้านพฤติกรรม หรือรุนแรงจนปัญหาเหล่านั้นกลายเป็นสิ่งที่เรียกว่าความผิดปกติ⁽¹⁰⁾

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาในเรื่องการแสดงออกทางด้านปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เรียนกวดวิชาชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อเด็ก ผู้ปกครองและโรงเรียนในการออกแบบรูปแบบการเรียนและการจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับช่วงวัยที่สามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของเด็กที่มากขึ้นและเป็นไปในแนวทางที่ทำให้เกิดประสบการณ์ที่ดีในการเรียนรู้และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้สำหรับเด็กและเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรม อารมณ์ ที่อาจจะเกิดตามมา จากปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประชากรตัวอย่าง

ทำการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามและแบบประเมินการแสดงออกทางพฤติกรรม (The strengths and difficulties questionnaire (SDQ) ฉบับภาษาไทย) ของเด็กชั้นประถมศึกษาตอนปลาย เขตกรุงเทพมหานครจำนวน 422 คน

1. กลุ่มเป้าหมาย : เด็กชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งหมด 37 โรงเรียน จำนวน 11,658 คน

2. การสุ่มตัวอย่าง: การวิจัยนี้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้นตอน (Multi-state Cluster Sampling) และพิจารณาโดยเกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion criteria) เด็กต้องอ่านออกเขียนได้และอาศัยอยู่กับผู้ปกครองอย่างน้อย 6 เดือน และเกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria) ไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองและไม่มาเรียนในวันที่เก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วนด้วยกันได้แก่

ส่วนที่ 1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเองโดยเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และระดับชั้นปีที่ศึกษาปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูสถานภาพสมรสของบิดามารดา การศึกษาของบิดามารดา และจำนวนเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ ผลการศึกษา ค่าขนมที่ได้รับในแต่ละวันเพื่อนสนิทวิชาที่ชอบเรียนและวิชาที่ไม่ชอบเรียน

ส่วนที่ 2. พฤติกรรมการกวดวิชา ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเอง โดยเป็นข้อคำถามเกี่ยวพฤติกรรมการเรียนกวดวิชาจำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 3. แบบประเมินการแสดงออกทางพฤติกรรม (The strengths and difficulties questionnaire (SDQ) ฉบับภาษาไทย)⁽¹¹⁾ พัฒนาโดย Robert Goodman และแปลเป็นภาษาไทยโดยรองศาสตราจารย์ นายแพทย์มานิช หล่อตระกูล และแพทย์หญิงพรพรรณพิมล วิปุลากร ซึ่งเป็นแบบสอบถามการประเมินการแสดงออกทางพฤติกรรมของเด็กในระยะเวลา 6 เดือนที่ผ่านมา ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ แบ่งออกเป็นพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัญหาพฤติกรรมด้านอารมณ์ (Emotional

Problems) มี 5 ข้อ

2. ปัญหาพฤติกรรมเกร (Conduct Problems) มี 5 ข้อ

3. ปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง (Hyperactivity Problems) มี 5 ข้อ

4. ปัญหาพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน (Peer Problems) มี 5 ข้อ

5. พฤติกรรมด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคม (Prosocial Behavior) มี 5 ข้อ

วิธีการตอบให้ผู้ตอบอ่านข้อความทั้ง 25 ข้อ และพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อเหล่านั้นตรงกับพฤติกรรมของตนมากน้อยเพียงใด โดยให้เลือกคำตอบ คือ จริงค่อนข้างจริง และไม่จริง และมีเกณฑ์ การให้คะแนนแต่ละข้อระหว่าง 1 - 3 คะแนน การแปลผลคะแนนค่าคะแนนใน 4 ด้านแรกจะเป็นปัญหาพฤติกรรมในแต่ละด้านและค่าคะแนนรวมทั้ง 4 ด้านจะเป็นภาพรวมของปัญหาพฤติกรรม ส่วนพฤติกรรมทางบวกคือคะแนนของด้านที่ 5

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมทางสถิติ SPSS Windows Version 20 โดยใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้ สถิติเชิงพรรณนาเพื่อใช้หาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวปัจจัยด้านโรงเรียน และพฤติกรรมการกวดวิชาได้แก่ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้สถิติเชิงอนุมานในการตรวจสอบความสัมพันธ์ของการแสดงออกด้านปัญหาพฤติกรรมกับพฤติกรรมการเรียนกวดวิชา ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยพยากรณ์โดยใช้สถิติ ได้แก่ Pearson correlation, independent t-test, one way ANOVA และ multiple regression analysis

ผลการศึกษา

จากการประเมินของเด็ก พบปัญหาพฤติกรรม

ของเด็กที่เรียนกวดวิชาอยู่ในเกณฑ์ผิดปกติ ร้อยละ 27.2 เมื่อพิจารณาปัญหาพฤติกรรมแต่ละด้านส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ผิดปกติ ได้แก่ ปัญหาพฤติกรรมด้านอารมณ์ ปัญหาพฤติกรรมเกรี้ยวปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง และ ปัญหาพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ร้อยละ 33.1, 40.1, 8.8, 34.3 ตามลำดับ จากการประเมินของผู้ปกครอง พบปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เรียนกวดวิชาอยู่ในเกณฑ์ผิดปกติร้อยละ 18.4 เมื่อพิจารณาปัญหาพฤติกรรมแต่ละด้านส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ผิดปกติ ได้แก่ ปัญหาพฤติกรรมด้านอารมณ์ ปัญหาพฤติกรรมเกรี้ยวปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง และ ปัญหาพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ร้อยละ 23.4, 17.6, 8.8, 32.6 ตามลำดับ

พฤติกรรมการเรียนกวดวิชา จากการประเมินของเด็กพบปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เรียนกวดวิชา (N = 239) ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปกติ ($\bar{x}$ = 13.22) เมื่อพิจารณาปัญหาพฤติกรรมแต่ละด้านส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปกติ ได้แก่ ปัญหาพฤติกรรมด้านอารมณ์ ปัญหาพฤติกรรมเกรี้ยว ปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง และ ปัญหาพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ($\bar{x}$ = 3.56, 2.39, 3.36, 2.91 ตามลำดับ) และเด็กที่ไม่เรียนกวดวิชา (N = 183) ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปกติ ($\bar{x}$ = 13.11) เมื่อพิจารณาปัญหาพฤติกรรมแต่ละด้านส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปกติ ได้แก่ ปัญหาพฤติกรรมด้านอารมณ์ ปัญหาพฤติกรรมเกรี้ยว ปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง และ ปัญหาพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ($\bar{x}$ = 3.79, 3.22, 3.23, 2.87 ตามลำดับ) จากการประเมินของผู้ปกครอง พบปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เรียนกวดวิชา (N = 239) ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปกติ ($\bar{x}$ = 10.63) เมื่อพิจารณาปัญหาพฤติกรรมแต่ละด้านส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปกติ ได้แก่ ปัญหาพฤติกรรมด้านอารมณ์ ปัญหาพฤติกรรมเกรี้ยว ปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง และ ปัญหาพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ($\bar{x}$ = 2.81, 1.82, 3.12, 2.89 ตามลำดับ) และเด็กที่ไม่เรียนกวดวิชา (N = 183) ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปกติ ($\bar{x}$ = 10.39) เมื่อพิจารณาปัญหาพฤติกรรมแต่ละด้านส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปกติ ได้แก่ ปัญหาพฤติกรรม

ด้านอารมณ์ ปัญหาพฤติกรรมเกรี้ยว ปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง และ ปัญหาพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ($\bar{x}$ = 2.77, 1.87, 2.93, 2.18 ตามลำดับ)

ความแตกต่างด้านปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เรียนกวดวิชา กับเด็กที่ไม่เรียนกวดวิชา จากการประเมินของเด็กและผู้ปกครอง พบว่าเด็กที่เรียนกวดวิชา กับเด็กที่ไม่เรียนกวดวิชา มีปัญหาพฤติกรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาปัญหาพฤติกรรมทั้ง 4 ด้าน คือ ปัญหาพฤติกรรมด้านอารมณ์ ปัญหาพฤติกรรมเกรี้ยว ปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง และ ปัญหาพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน พบว่าเด็กที่เรียนกวดวิชา กับเด็กที่ไม่เรียนกวดวิชา มีปัญหาพฤติกรรมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน

ปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องของสัมพันธ์กับการเกิดปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เรียนกวดวิชา จากการประเมินของเด็กพบว่าเพศที่แตกต่างกันนั้น พบว่ามีปัญหาพฤติกรรมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value = 0.032) และผลการเรียนที่แตกต่างกันนั้น พบว่ามีปัญหาพฤติกรรมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value = 0.017) โดยเด็กที่มีผลการเรียนอยู่ที่ 2.01 - 3.00 มีค่าคะแนนเฉลี่ยของปัญหาพฤติกรรมมากกว่าเด็กที่มีผลการเรียนอยู่ที่ 3.01 - 4.00 จากการประเมินของผู้ปกครอง พบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดาที่แตกต่างกันนั้น พบว่ามีปัญหาพฤติกรรมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value = 0.001) ระดับการศึกษาของบิดาที่แตกต่างกันนั้น พบว่ามีปัญหาพฤติกรรมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value = 0.001) โดยบิดาที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่าและบิดาที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยของปัญหาพฤติกรรมมากกว่าบิดาที่มีระดับการศึกษาคณะครูและระดับการศึกษาของมารดาของเด็กที่เรียนกวดวิชาที่แตกต่างกันนั้น พบว่ามีปัญหาพฤติกรรมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value = 0.006) โดยมารดาที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยของปัญหาพฤติกรรมมากกว่ามารดาที่มีระดับการ

ศึกษาอุดมศึกษาและผลการเรียนที่ต่างกัันนั้น พบว่า มีปัญหาพฤติกรรมที่ต่างกัันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.001$) โดยเด็กที่มีผลการเรียนอยู่ที่ 2.01 - 3.00 มีค่าคะแนนเฉลี่ยของปัญหาพฤติกรรมมากกว่าเด็กที่มีผลการเรียนอยู่ที่ 3.01 - 4.00

จากการศึกษาปัญหาพฤติกรรมโดยใช้แบบประเมินการแสดงออกทางพฤติกรรม (The Strengths and Difficulties Questionnaire: SDQ) ฉบับภาษาไทย โดยใช้เฉพาะแบบประเมินพฤติกรรมสำหรับเด็กและผู้ปกครอง จากการประเมินของเด็กพบว่าเด็กที่เรียนกวดวิชามีปัญหาพฤติกรรมอยู่ในเกณฑ์ผิดปกติร้อยละ 27.2 ($\bar{x} = 13.22$) และจากการประเมินของผู้ปกครองพบว่าเด็กที่เรียนกวดวิชามีปัญหาพฤติกรรมอยู่ในเกณฑ์ผิดปกติร้อยละ 18.4 ($\bar{x} = 10.63$) พบว่าคะแนนเฉลี่ยใน

ปัญหาพฤติกรรมของเด็กน้อยกว่าจากที่ให้เด็กประเมินเองซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Verhulst FC. และ Akkerhuis GW. ⁽¹²⁾ และการศึกษาของมวงคล หลักคำ ⁽¹³⁾ พบว่าผู้ปกครองมองว่าเด็กโดยส่วนใหญ่มีค่าคะแนนเฉลี่ยของปัญหาพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลางถึงน้อยมาก จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งผลการศึกษาที่ต่างกัันน่าจะเกิดจาก 6 ประการคือ

1. ผู้ทำการประเมินข้อมูลอาจมีทัศนคติหรือมุมมองการเกิดปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่ต่างกััน
2. วิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ให้ข้อมูลคือ เด็กและผู้ปกครอง เห็นได้ชัดว่าข้อมูลที่ได้นำจะทำให้ผลการศึกษาที่ออกมามีความต่างกัันตามทัศนคติและการรับรู้ของแต่ละบุคคล

ตารางที่ 1. แสดงจำนวนและร้อยละของปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เรียนกวดวิชา

พฤติกรรม (N = 239)	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง						Mean	S.D.
	Normal		Borderline		Abnormal			
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ		
การประเมินของเด็ก								
ปัญหาพฤติกรรม	123	51.5	51	21.3	65	27.2	13.22	5.41
- ปัญหาพฤติกรรมด้าน อารมณ์	122	51.0	38	15.9	79	33.1	3.56	2.24
- ปัญหาพฤติกรรมเกร	80	33.5	63	26.4	96	40.1	3.40	1.77
- ปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง	199	83.3	19	7.9	21	8.8	3.36	2.19
- ปัญหาพฤติกรรมด้าน ความสัมพันธ์กับเพื่อน	106	44.4	51	21.3	82	34.3	2.29	1.77
การประเมินของผู้ปกครอง								
ปัญหาพฤติกรรม	166	69.5	29	12.1	44	18.4	10.63	6.29
- ปัญหาพฤติกรรมด้าน อารมณ์	155	64.9	28	11.7	56	23.4	2.80	2.41
- ปัญหาพฤติกรรมเกร	179	74.9	18	7.5	42	17.6	1.82	2.00
- ปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง	199	83.3	19	7.9	21	8.8	3.12	2.28
- ปัญหาพฤติกรรมด้าน ความสัมพันธ์กับเพื่อน	112	46.9	49	20.5	78	32.6	2.89	1.75

ตารางที่ 2. แสดงความแตกต่างของการแสดงออกทางด้านปัญหาพฤติกรรมกับปัจจัยด้านพฤติกรรมการกวดวิชาของเด็กที่เรียนกวดวิชา กับเด็กไม่เรียนกวดวิชา

ปัจจัยที่ศึกษา	Mean	S.D.	t	p-value
การประเมินของเด็ก				
- ปัญหาพฤติกรรม				
เรียนกวดวิชา (N = 239)	13.22	5.41	-0.206	0.837
ไม่เรียนกวดวิชา (N = 183)	13.11	5.14		
- ปัญหาพฤติกรรมด้านอารมณ์				
เรียนกวดวิชา (N = 239)	3.56	2.24	1.018	0.309
ไม่เรียนกวดวิชา (N = 183)	3.79	2.29		
- ปัญหาพฤติกรรมเกร				
เรียนกวดวิชา (N = 239)	2.39	1.77	-1.021	0.308
ไม่เรียนกวดวิชา (N = 183)	3.22	1.58		
- ปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง				
เรียนกวดวิชา (N = 239)	3.36	2.19	-0.617	0.537
ไม่เรียนกวดวิชา (N = 183)	3.23	2.09		
- ปัญหาพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน				
เรียนกวดวิชา (N = 239)	2.91	1.77	-0.202	0.840
ไม่เรียนกวดวิชา (N = 183)	2.87	1.58		
การประเมินของผู้ปกครอง				
ปัญหาพฤติกรรม				
เรียนกวดวิชา (N = 239)	10.63	6.29	-0.409	0.683
ไม่เรียนกวดวิชา (N = 183)	10.39	5.77		
- ปัญหาพฤติกรรมด้านอารมณ์				
เรียนกวดวิชา (N = 239)	2.81	2.41	-0.170	0.865
ไม่เรียนกวดวิชา (N = 183)	2.77	2.05		
- ปัญหาพฤติกรรมเกร				
เรียนกวดวิชา (N = 239)	1.82	2.00	0.304	0.763
ไม่เรียนกวดวิชา (N = 183)	1.87	1.91		
- ปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง				
เรียนกวดวิชา (N = 239)	3.12	2.28	-0.819	0.413
ไม่เรียนกวดวิชา (N = 183)	2.93	2.26		
- ปัญหาพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน				
เรียนกวดวิชา (N = 239)	2.89	1.75	-0.491	0.624
ไม่เรียนกวดวิชา (N = 183)	2.18	1.66		

ตารางที่ 3. แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เรียนกวดวิชากับปัจจัยส่วนบุคคลปัจจัยด้านครอบครัวปัจจัยด้านโรงเรียนและปัจจัยด้านพฤติกรรมกวดวิชา
- ใช้ T-test และ One-way ANOVAวิเคราะห์

ปัจจัยที่ศึกษา	N (N = 422)	Mean	S.D.	t/F	p-value	Significant pairwise comparison
การประเมินของเด็ก						
เพศ						
ชาย	104	14.07	5.81	2.163	0.032	
หญิง	135	12.56	5.00			
ผลการเรียน						
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.00 (1)	4	12.50	6.61	4.172	0.017	(2) vs (3)*
2.01 - 3.00 (2)	21	16.43	5.91			
3.01 - 4.00(3)	214	12.92	5.26			
การประเมินของผู้ปกครอง						
สถานภาพสมรสของบิดา						
มารดา						
อยู่ด้วยกัน	206	10.10	6.16	-3.320	0.001	
แยกกันอยู่/หย่าร้าง/ม่าย	33	13.94	6.19			
การศึกษาของบิดา						
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (1)	15	16.00	6.87	6.872	0.001	(1) vs (2)**
มัธยมศึกษา (2)	75	10.99	6.55			(1) vs (3)**
อุดมศึกษา (3)	149	9.91	5.86			
การศึกษาของมารดา						
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า (1)	18	13.83	7.51	5.745	0.006	(2) vs (3)**
มัธยมศึกษา (2)	57	12.46	6.92			
อุดมศึกษา (3)	164	9.65	5.68			
ผลการเรียน						
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.00 (1)	4	14.25	8.81	6.966	0.001	(2) vs (3)**
2.01 - 3.00 (2)	21	15.10	7.97			
3.01 - 4.00 (3)	214	10.13	5.89			

*p <0.05,**p <0.01

3. การทำการประเมินในแบบประเมิน ผู้ประเมิน อาจจะขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับข้อคำถาม หรือแนวคิดในการใช้แบบประเมิน

4. รูปแบบการเลี้ยงดูของผู้ปกครอง จากการศึกษา ของปนัดดา มุมบ้านเช่า⁽¹⁾ เช่น พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรม เลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไปมีคะแนนปัญหา พฤติกรรมต่ำกว่าการเลี้ยงดูรูปแบบอื่น ๆ โดยอธิบายได้ ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองที่มากเกินไปนั้น ทำให้เด็กรู้สึกมั่นคง (Secure) ปลอดภัย และในขณะที่ เดียวกันก็ทำให้ผู้ปกครองมองว่าการเลี้ยงดูแบบนี้ทำให้ เด็กได้รับการดูแลและเอาใจใส่เป็นอย่างดี ทำให้ผู้ปกครอง มองว่าบุตรหลานของตนมีเป็นเด็กที่ดีพร้อมเมื่อเปรียบ เทียบกับเด็กคนอื่น ๆ ในวัยเดียวกันและผู้ปกครองมอง ว่าบุตรหลานของตนไม่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมหรือมี ปัญหาทางด้านพฤติกรรมในระดับที่น้อยกว่าความเป็นจริง

5. การขาดความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครอง ต่อ พัฒนาการและความต้องการในแต่ละช่วงวัยของเด็ก อาจส่งผลต่อการรับรู้และความเข้าใจในการประเมิน พฤติกรรมของเด็กอย่างไม่เหมาะสมตามช่วงวัยของเด็ก ยกตัวอย่างเช่น การที่ผู้ปกครองมองว่าการทะเลาะวิวาท กับเพื่อนของเด็กวัยประถมเป็นเรื่องเล็กน้อย ทำให้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มองข้าม และละเลยการพยายามเข้าใจ ในปัญหาและการแสดงออกทางด้านพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งหากพฤติกรรมเช่นนี้ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้องและ เหมาะสม จะทำให้เด็กเติบโตพร้อมกับทัศนคติต่อการ ทะเลาะวิวาทว่าเป็นเรื่องปกติที่ผู้ใหญ่ และสังคมให้การ ยอมรับ หรือแม้กระทั่งเมื่อเด็กเริ่มโตขึ้นและมีความคิด ตัดสินใจเหตุผลและคำอธิบายที่เหมาะสมต่อความเข้าใจ ตามช่วงวัยของเด็ก เด็กเริ่มมีความสงสัยและเกิดคำถาม ในขณะที่เดียวกันหากผู้ปกครองที่ไม่เข้าใจพัฒนาการหรือ ความต้องการของเด็กก็อาจจะเกิดความหงุดหงิดหรือ รำคาญในการอธิบาย อันเนื่องมาจากการที่ผู้ปกครองมี ทัศนคติต่อเด็กว่าเด็กยังไม่รู้เรื่องและไม่สามารถเข้าใจ เหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ หรือมีการอธิบายที่ยากเกินไปสำหรับเด็ก เด็กเด็กก็จะพยายามหลีกเลี่ยงการถามหรือไม่สนใจใน

สิ่งที่ผู้ปกครองพยายามอธิบายหรือสอนอีกต่อไป^(14 - 17)

6. การที่เด็กให้ความหมายต่อตนเอง (Self-concept) จากการรับรู้จากทัศนคติของคนรอบข้าง ไม่ว่าจะ เป็น บิดามารดา เพื่อน พี่น้อง เป็นต้น ซึ่งหากคนรอบ ข้างมีการวิพากษ์วิจารณ์ต่อพฤติกรรมด้านลบของเด็ก ทั้ง ที่แท้จริงแล้วบุคคลรอบข้างของเด็กอาจจะกล่าวไป ด้วย ความต้องการที่จะกระตุ้นให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดี ทั้ง ๆ ที่ ทราบอยู่แล้วว่าเด็กเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมที่ดี แต่ในขณะที่ เดียวกันทัศนคติจากผู้อื่นทำให้เด็กรับรู้และเข้าใจถึง พฤติกรรมของตนเองว่าเป็นเช่นไรเกิดการให้ความหมาย ต่อพฤติกรรมของตนเอง (Self-concept) และเชื่อว่าตนเอง มีพฤติกรรมในด้านลบตามที่ผู้อื่นบอก^(18 - 20) ทั้งนี้อาจส่ง ผลให้เด็กมีการประเมินพฤติกรรมของตนเองตามการรับรู้ ที่มาจากทัศนคติของคนรอบข้างของเด็ก

ผลการศึกษาในครั้งนี้มีผลการศึกษาใกล้เคียงกับ การศึกษาของปนัดดา มุมบ้านเช่า⁽¹⁾ ที่พบว่าความชุกของ ปัญหาพฤติกรรมของเด็กในระดับปัญหาที่มากที่สุดร้อยละ 20.5 ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาของกัลยา แก้วอินทร์⁽²¹⁾ ที่พบความชุกของปัญหาพฤติกรรมของเด็กทั่วไปร้อยละ 21.2 และการศึกษาของ Malau MS.⁽²²⁾ โดยใช้แบบ ประเมินพฤติกรรมเด็กชุดสำหรับผู้ปกครองพบความชุก ของปัญหาพฤติกรรมร้อยละ 21.45 และจากการศึกษา ของสมทรง สุวรรณเลิศ และคณะ⁽²³⁾ พบว่าระดับของปัญหา จากมุมมองของพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กมีปัญหาพฤติกรรม ร้อยละ 24.2 และการศึกษาของ Verhulst FC. และ Akkerhuis AW.⁽¹²⁾ และการศึกษาของมงคล หลักคำ⁽¹³⁾ พบว่าผู้ปกครองมองว่าเด็กโดยส่วนใหญ่มีค่าคะแนนเฉลี่ย ของปัญหาพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลางถึงน้อยมาก แต่การศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ วรณวิไล กมลกิจวัฒนา⁽²⁴⁾ ที่พบว่าผู้ปกครองประเมิน ว่าเด็กกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาพฤติกรรมร้อยละ 48.1 ในขณะที่นักเรียนประเมินตนเองมีปัญหาพฤติกรรมร้อยละ 46.4 และการศึกษาของบัณฑิต ศรีไพศาล และ เสาวนีย์ พัฒนอมร⁽²⁵⁾ ที่พบว่าเด็กมีปัญหาพฤติกรรมร้อยละ 54.4 และการศึกษาของเพชรฯ มณีวงศ์ พบว่าจากมุมมอง

ความชุกของปัญหาพฤติกรรมระดับผิดปกติร้อยละ 54.5 และจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่าความชุกของปัญหาพฤติกรรมในเด็กนั้นมีความใกล้เคียงกับปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่พบทั่วไปทั้งนี้อาจถือได้ว่าเป็นลักษณะพฤติกรรมปกติที่พบได้ในเด็กวัยนี้โดยจากอธิบายไว้ในทฤษฎีหลาย ๆ ทฤษฎี ได้แก่

เมื่อพิจารณาในส่วนของทฤษฎีที่เกี่ยวกับพัฒนาการของมนุษย์ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ของ Sigmund Freud ซึ่งเด็กในวัยประถมศึกษาตอนปลายอยู่ในขั้นระยะแฝง หรือที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า Latency state ซึ่งเป็นระยะที่เด็กเริ่มออกสู่สังคมภายนอกมากขึ้นเด็กชอบการมีเพื่อนการทำงานเป็นกลุ่มหรือการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนพยายามปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้สอดคล้องกับศึกษาของระพี วรรณคล้ายแดง⁽²⁶⁾ ที่พบว่าการพัฒนาตามขั้นของเด็กในวัยนี้จึงมีโอกาสน้อยที่เด็กจะแสดงพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากปกติหรือพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

ทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคม (Psychosocial development) ของ Erik Erikson ได้จัดให้เด็กในช่วงวัยนี้อยู่ในขั้น Industry & Inferiority ซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีการพัฒนาในด้านความขยันหมั่นเพียร เช่น การทำการบ้านหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จนำมาซึ่งความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเองสอดคล้องกับการศึกษาของอุบลรัตน์ เพ็งสถิตย์⁽²⁷⁾ พบว่ามีความเป็นไปได้น้อยที่เด็กในวัยที่กำลังขยันหมั่นเพียรจะเกิดความล้มเหลวหรือปมด้อยอันเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาพฤติกรรม

ทฤษฎีพัฒนาการทางความคิด (Cognitive Theory) ของ Jean Piaget ได้จัดให้เด็กวัยนี้อยู่ในระยะ Concrete operation ซึ่งจะเริ่มคิดอย่างมีเหตุมีผลมากขึ้นมีความสามารถในการคิดย้อนกลับทำให้เด็กสามารถคิดย้อนกลับมาสำรวจตนเองได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Ginsburg H. และคณะ⁽²⁸⁾ และการศึกษาของ สงคราม เชาวศิริ และ นารา ธีรเนตร⁽²⁹⁾ พบว่าพัฒนาการทางความคิดเช่นนี้ทำให้เด็กสามารถคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล และสามารถนำผลของความคิดมาใช้ในการปรับการแสดง

ออกด้านพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม

ทฤษฎีพัฒนาการทางพฤติกรรมสังคมของ Bandura และ Skinner พบว่าเด็กเรียนรู้การแสดงออกทางด้านพฤติกรรมจากการเรียนรู้จากผลของการกระทำหรือผลลัพธ์ของการตอบสนองต่อพฤติกรรมสอดคล้องกับการศึกษาของสิทธิโชค วรรณสันติกุล⁽³⁰⁾ พบว่ายิ่งเด็กได้รับแรงเสริมหรือการตอบสนองต่อพฤติกรรมทางบวกเด็กก็ยิ่งแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นออกมารวมถึงเป็นวัยที่รู้จักใช้ความคิดที่เป็นเหตุเป็นผลเด็กก็ยิ่งเรียนรู้ที่จะพฤติกรรมที่ดีและเหมาะสมตามบรรทัดฐานทางสังคม

จากการศึกษาความแตกต่างด้านปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เรียนกวดวิชา กับเด็กที่ไม่เรียนกวดวิชาพบว่า มีปัญหาพฤติกรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาพฤติกรรมทั้ง 4 ด้านคือปัญหาพฤติกรรมด้านอารมณ์ ปัญหาพฤติกรรมเกรง ปัญหาพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง และปัญหาพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ดังนั้น จึงพบว่าเด็กที่เรียนกวดวิชาและเด็กที่ไม่เรียนกวดวิชาไม่มีความแตกต่างกันในการแสดงออกทางด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยการเรียนกวดวิชาไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดปัญหาพฤติกรรมที่แตกต่างกันในกลุ่มตัวอย่าง โดยจากการศึกษาของกองเกียรติ บุญเสริม⁽³¹⁾ พบว่าเด็กเลือกเรียนกวดวิชาเพราะเด็กรับรู้ได้ถึงคุณภาพและความสามารถในการสอนของโรงเรียนกวดวิชาการศึกษาของเปรมฤดี มหาภาสกร⁽³²⁾ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความพอใจในการกระบวนการของการเรียนการสอนทุกขั้นตอน และสามารถรับรู้ได้ถึงเป้าหมายในการเรียนของตนเองและการศึกษาของสิโรชินี ชื่นใจ⁽³³⁾ พบว่าเด็กมองว่ากวดเรียนวิชาสามารถช่วยให้ตนมีประสิทธิภาพทางการเรียนสูงขึ้น เพราะโรงเรียนกวดวิชา มีเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้เรียนรู้และเข้าใจได้ง่ายขึ้น แสดงให้เห็นว่าเด็กส่วนใหญ่รับรู้และมีเหตุผลของตนเอง ในการเลือกที่จะเรียนกวดวิชา และมองว่าการเรียนกวดวิชาทำให้เกิดความมั่นใจในการเรียนในชั้นเรียน และการเตรียมความ

พร้อมเพื่อสอบแข่งขันในการเข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น บ่งชี้ได้ว่าเด็กรับรู้ได้ถึงความสำคัญด้านการเรียนกวดวิชา และเลือกเรียนกวดวิชาด้วยความต้องการของตนเองอย่างเต็มใจเพราะเด็กรับรู้และได้ตระหนักถึงความจำเป็นของการเรียนกวดวิชาต่อการศึกษาทั้งปัจจุบันและอนาคตและเด็กเชื่อว่าการเรียนกวดวิชาจะช่วยให้เด็กประสบผลสำเร็จทางการศึกษาได้ จึงอาจกล่าวได้ว่าการกวดวิชาอาจจะไม่มีผลต่อการเกิด

ความวิตกกังวลหรือความเครียดของเด็กโดยตรง และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่าเด็กที่เรียนกวดวิชาไม่มีปัญหาพฤติกรรมที่แตกต่างจากเด็กปกติทั่วไป

จากการศึกษาพบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เรียนกวดวิชาอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับการศึกษาของ Wang YF. และคณะ⁽³⁴⁾ พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับการแสดงออกด้านปัญหาพฤติกรรมโดยเด็กชายจะมีปัญหาพฤติกรรมมากกว่าเด็กหญิงในอัตราส่วน 4.9:1 การศึกษาของ อัมไพ ทองเงิน⁽³⁵⁾ พบว่าเด็กชายมีพฤติกรรมรุนแรงโดยรวมและมีพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่งมากกว่าเด็กหญิง เนื่องจากการเลี้ยงดูในเด็กที่แตกต่างกันตามเพศ โดยที่เด็กหญิงส่วนใหญ่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูในรูปแบบการเอาใจใส่ ดูแล ควบคุม และมีการระเบียบกฎเกณฑ์มากกว่าเด็กชาย ทำให้เด็กหญิงมีพฤติกรรมที่เรียบร้อยมากกว่า ในขณะที่เดียวกันเด็กชายมักได้รับการเลี้ยงดูให้ทำตามใจชอบ มีอิสระและไม่ค่อยถูกตำหนิเมื่อทำอะไรผิดพลาดหรือไม่เรียบร้อย และการศึกษาของ วาสนา อิมโษษฐ์⁽³⁶⁾ พบว่าเด็กหญิงมีพฤติกรรมด้านบวกมากกว่าเด็กชาย เนื่องจากธรรมชาติของเด็กหญิงที่ถูกอบรมสั่งสอนให้ช่วยเหลือผู้อื่น

จากการศึกษาพบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เรียนกวดวิชาอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับการศึกษาของ สมปรารถนา ผาสุพันธ์⁽³⁷⁾ พบว่าสถานภาพสมรสของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับความเครียดของนักเรียนด้านความรู้สึกหงุดหงิด รำคาญใจ และความรู้สึกเสียส้นปากสั้นหรือมือสั้นเวลาที่เกิดความไม่พอใจ โดยนักเรียน

ที่บิดามารดาหย่าร้างกันมีความเครียดในเรื่องความรู้สึกหงุดหงิดรำคาญใจมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาแยกกันอยู่ เป็นมาย และอยู่ด้วยกันจากการศึกษาของ Penn State University⁽³⁸⁾ พบว่าครอบครัวที่มีบิดามารดาเพียงคนเดียวมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและมีเวลาในการทำกิจกรรมในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษาหรืองานอดิเรกกับบุตรต่ำกว่าครอบครัวที่มีทั้งบิดาและมารดา และการศึกษาของจิตติมา อัจฉริยกุล⁽³⁹⁾ พบว่าผู้ปกครองที่มีฐานะดีมีความสามารถในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนกวดวิชาได้มากกว่าผู้ปกครองที่มีฐานะไม่ดีเห็นได้ว่าปัจจัยสถานภาพสมรสของบิดามารดาจะมีความเกี่ยวข้องกับสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวโดยเด็กที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสอยู่ด้วยกันจะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าครอบครัวของเด็กที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสแยกกันอยู่หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการกวดวิชาในขณะที่เด็กที่มีความครบครันมีรายได้น้อย ทำให้ความสามารถในการเข้าถึงการกวดวิชาได้น้อยขาดโอกาสในการได้รับความรู้เพิ่มเติม รวมถึงขาดความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตนเองเนื่องจากการศึกษาของสโรชนี ชื่นใจ⁽³³⁾ พบว่าการที่นักเรียนเรียนกวดวิชา เนื่องจากการกวดวิชาสามารถช่วยให้ประสิทธิภาพทางการเรียนสูงขึ้นได้ จะเห็นได้ว่าเด็กโดยส่วนใหญ่มีทัศนคติที่เชื่อว่าการเรียนกวดวิชาจะช่วยให้ตนเองมีผลการเรียนที่ดีขึ้นและเพิ่มความมั่นใจในการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นดังนั้นการที่เด็กขาดโอกาสในการเข้าถึงการกวดวิชาอาจทำให้เด็กเกิดความวิตกกังวลหรือความเครียดจากการเรียนได้ ทั้งนี้หากความเครียดเหล่านั้นไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องและเหมาะสมก็จะทำให้ความเครียดของเด็กยังคงอยู่และอาจจะเพิ่มมากขึ้นอันส่งผลกระทบต่อการศึกษาสุขภาพจิตและปัญหาพฤติกรรมของเด็กตามมาได้

จากการศึกษาพบว่าการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เรียนกวดวิชาอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับการศึกษาของ สมปรารถนา ผาสุพันธ์⁽³⁷⁾ พบว่าการศึกษาของบิดา มี

ความสัมพันธ์กับความเครียดของนักเรียน ด้านความรู้สึกไม่มีความสุข และเศร้าหมองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและการศึกษาของมารดาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของนักเรียน ด้านความรู้สึกกระวนกระวายอยู่ตลอดเวลาและมีอาการของหัวใจเต้นแรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและพบว่าเด็กที่บิดามารดามีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีไม่มีความเครียดเหล่านี้บ่งชี้ได้ว่าเด็กที่บิดามารดามีระดับการศึกษาต่ำมีการแสดงออกทางด้านปัญหาด้านอารมณ์มากกว่าเด็กที่บิดามารดามีการศึกษาสูง อาจเนื่องมาจากการที่บิดามารดามีการศึกษาต่ำอาจจะมีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอต่อการเข้าใจพัฒนาการและความต้องการในแต่ละช่วงวัยของเด็ก รวมถึงความรู้ความสามารถในการให้คำแนะนำและข้อชี้แนะต่าง ๆ ตลอดจนความสามารถในการสนับสนุนปัจจัยในการตอบสนองหรือส่งเสริมความต้องการในด้านต่าง ๆ ของเด็ก เมื่อเด็กไม่ได้รับการสนับสนุนหรือตอบสนองอย่างเพียงพอต่อความต้องการก็จะนำมาซึ่งความรู้สึกคับข้องใจ ไม่สบายใจ ทำให้เด็กเกิดความวิตกกังวล และเครียดอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับการศึกษาของ ศรีเรือน แก้วกังวาล⁽¹⁶⁾ ที่กล่าวว่าเด็กที่ไม่ได้รับการตอบสนองทางด้านอารมณ์ที่เหมาะสมจะทำให้เด็กเกิดความวิตกกังวล เครียด ไม่สบายใจ และที่ยิ่งไปกว่านั้นก็อาจจะทำให้เด็กรู้สึกว่าเขาเองไม่มีค่าเกิดทัศนคติหรือมุมมองในด้านลบต่อภาพลักษณ์ของตนเองโดยมีการแสดงออกถึงความรู้สึกเหล่านั้นผ่านการแสดงออกทางอารมณ์ที่ผิดปกติ ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดปัญหาทางด้านพฤติกรรมได้ง่าย

จากการศึกษาพบว่าการศึกษาของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมของเด็กที่เรียนกวดวิชาอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับการศึกษาของ บุญวดี เพชรรัตน์⁽⁴⁰⁾ ที่พบว่านักเรียนที่มีผลการเรียนที่ไม่ดีนั้น มีความเปราะบางต่อความเครียดได้มากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนดี และสอดคล้องกับการศึกษาของ Lee DH. และคณะ⁽⁴¹⁾ พบว่าผลการเรียนและการแข่งขันในการสอบเป็นปัจจัยกระตุ้นที่พบบ่อยที่สุดที่ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเครียดจากการศึกษาอธิบายได้ว่าผลการเรียนมีความ

สัมพันธ์กับการเกิดความเครียดจากการศึกษาของ Linda Mayes (อ้างใน หทัยา ดำรงค์ผล)⁽⁴²⁾ กล่าวว่าความเครียดในเด็กมีผลกระทบต่อระดับการลดลงของระดับสติปัญญาของเด็ก และการศึกษาของ หทัยา ดำรงค์ผล⁽⁴²⁾ พบว่าการที่เด็กเกิดความเครียดจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับของความเครียดของเด็ก หากเด็กมีความเครียดที่รุนแรงมาก เด็กจะมีการแสดงออกทางด้านพฤติกรรมเกรี้ยว มีอารมณ์โกรธและโมโหง่าย ทั้งนี้ อาจนำไปสู่การมีปัญหาด้านจิตใจได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการแสดงออกของปัญหาด้านพฤติกรรมในเฉพาะเด็กที่เรียนกวดวิชา
2. ควรศึกษาวิจัยในเรื่องรูปแบบการเรียนที่มีผลการแสดงออกทางด้านปัญหาพฤติกรรมของเด็ก
3. ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบในเรื่องทัศนคติต่อปัญหาพฤติกรรมในเด็กของเด็กกับผู้ปกครอง

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอ. ดร.ณภัทรวรรต บัวทอง ที่ให้คำแนะนำในเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและขอขอบคุณในความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกจากครูและเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนที่ให้ ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลและเจ้าหน้าที่ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่ให้คำแนะนำต่าง ๆ ด้วยดีเสมอมา

อ้างอิง

1. ปนัดดา มุมนบ้านเช่า. ปัญหาพฤติกรรมในเด็กวัยรุ่นชั้นมัธยมต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดลพบุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537
2. รวีวรรณ ชินะตระกูล. การทำวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ที.พี. พรินท์, 2542
3. รวีวรรณ ชินะตระกูล. บทนำ. วารสารการศึกษาแห่งชาติ

- 2529 - 2530 ธ.ค. - ม.ค.; 21(1): 52 – 7
4. ผกาทิพย์ ศิริรัตนชัย. ความเคลื่อนไหวทางการศึกษา. วารสารการศึกษาแห่งชาติ 2528 - 2529 ธ.ค.-ม.ค.; 20(1): 12 – 3
  5. กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2551
  6. อุทัย บุญประเสริฐ, ณรงค์ อักขิโสภา. สำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ: บริษัทประยูรวงศ์, 2528
  7. เทสโก้ โลตัส. ยัดเยียดเรียนพิเศษปิดเทอมมระวังโรคซึมเศร้าถามหา [ออนไลน์]. 2551 [2 พ.ย. 2556]. เข้าถึงได้จาก <http://www.dmh.go.th/styledepression/news/>
  8. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.). แพทย์ชี้เด็กชายเครียดมากกว่าเด็กหญิง [ออนไลน์]. 2551 [2 พ.ย.2556]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.thaihealth.or.th/Content/>
  9. สุพัฒน์ สุขมณลสันต์. เรียนกวดวิชาแล้วได้อะไร. วารสารการศึกษาแห่งชาติ 2530 ธ.ค.- ม.ค.; 21(2): 34 - 51
  10. ศูนย์เฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. เด็กเครียดสาเหตุจากการเรียน. ข่าวเตือนภัย 2554 ก.ย.; 18(1)
  11. พรรณี แสงชูโต. แบบคัดกรองสุขภาพจิตเล่ม 4 แบบประเมินและคัดกรองพัฒนาการและสุขภาพจิตเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต, 2545
  12. Verhulst FC, Akkerhuis GW. Agreement between parents and teachers rating of behavioral/emotional problems of children aged 4-12.J Child Psychol Psychiatry 1989 Jan;30(1): 123-36
  13. มงคล หลัคำ. การศึกษาปัญหาพฤติกรรมเด็กในเขตชุมชนชั้นกลาง กรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการสังเกตโดยตรง [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536
  14. ผกา สัตยธรรม. สุขภาพจิตเด็ก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550
  15. สังคม ศุภรัตน์กุล, ประจัญ กิ่งมิ่งแฮ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทะเลาะวิวาทของเด็กวัยรุ่นจังหวัดหนองบัวลำภู. วารสารชอพะยอม 2556; 24:151-62
  16. ศรีเรือน แก้วกังวาล. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัยแนวคิดเชิงทฤษฎี-วัยเด็กตอนกลาง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549
  17. Gershoff ET. Corporal punishment by parent and associated child behaviours and experiences: a meta analytic and theoretical review. Psychol Bull 2002 Jul; 128(4):539-79
  18. Bee H. The growing child. New York: Harper Collins, 1995
  19. Papalia DE, Olds SW. A Child's World : Infancy Through Adolescence. (6th ed). U.S.A.: McGraw-Hill, Inc, 1993
  20. ศิริกุล อิศรานุรักษ์, นุชลดา โรจนพรพรณ, ชัยวัฒน์ วงศ์อาษา, ณัฐกมล ชาญสาธิตพร. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาสัมพันธ์ภาพในครอบครัวกับการเห็นคุณค่าตนเองของวัยรุ่นอำเภออรัญประเทศจังหวัดสระแก้ว. วารสารกุมารเวชศาสตร์ 2543 ม.ค. – มี.ค.; 39(1):30-9
  21. กัลยา แก้วอินทร์. ภาวะซึมเศร้าและปัญหาพฤติกรรมในเด็กวัยรุ่นชั้นมัธยมต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545
  22. Malau MS. Prevalence and risk factors of psychopathology in Ethiopian Children [Abstract]. J Child Psycho Psychiatry 34

- [online] 1995. [25 Jan 2015]. 100 – 9. Available from: URL : [http // www.ncbi.nlm.nih.gov/](http://www.ncbi.nlm.nih.gov/)
23. สมทรง สุวรรณเลิศ, วันชัย ไชยสิทธิ์. การศึกษาปัญหา นำในเด็กและวัยรุ่นที่มารับบริการจากหน่วยงาน จิตเวชและสุขภาพจิต. เอกสารรายงานผลการวิจัย. นนทบุรี: กรมสุขภาพจิต, 2529
  24. วรรณวิไล กมลกิจวัฒนา. ความชุกของปัญหาและ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดสมุทรสงคราม [วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544
  25. บัณฑิต ศรไพศาล, เสาวนีย์ พัฒนอมร. รายงาน การวิจัย การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง สถานภาพสมรสของบิดามารดา และสิ่งแวดล้อม ในครอบครัว กับปัญหาพฤติกรรมและปัญหา ทางอารมณ์ในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมักกะสันพิทยา พ.ศ. 2536 – 2538. ม.ป.ท., 2544
  26. ระพีวรรณ คล้ายแดง. การศึกษาพฤติกรรมทาง อารมณ์และสังคมของนักเรียนชั้นเด็กเล็กที่บ้าน และที่โรงเรียนในหมู่บ้านจังหวัดนครราชสีมา: ศึกษาเฉพาะกรณี. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2534
  27. อุบลรัตน์ เพ็งสถิต. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: กิ่งจันทร์การพิมพ์, 2529
  28. Ginsburg H, Opper S. Piaget's Theory of Intellectual Development: An Introduction. New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1969
  29. สงคราม เชาวศิริป, นารา ธีรเนตร. จิตวิทยาทั่วไป. เชียงใหม่: โรงพิมพ์ช้างเผือก, 2527
  30. สิทธิโชค วรสันติกุล. จิตวิทยาการจัดการพฤติกรรม มนุษย์. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต, 2531
  31. ก่องเกียรติ บุญเสริม. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ เรียนกวดวิชาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มพหุกับการวิเคราะห์ ซัพพอร์ตเวกเตอร์แมชชีน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2552
  32. เปรมฤดี มหาภาสกร. การศึกษาการสอนพิเศษสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต]. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532
  33. สิโรชนี ชื่นใจ. ความต้องการเรียนกวดวิชาของนักเรียน ในเขตอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ [วิทยานิพนธ์ ปริญญาามหาบัณฑิต]. เชียงราย: มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงราย, 2551
  34. Wang YF, Shen YC, Gu BM, Jia MX, Zhang AL. An epidemiological study of behaviour problems in school children in urban areas of Beijing. J Child Psychol Psychiatry 1989 Nov;30(6):907-12
  35. อำไพ ทองเงิน. การศึกษาปัญหาพฤติกรรมเด็กในเขต ชุมชนชั้นนอกกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีสังเกต โดยตรง [วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต] กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537
  36. วาสนา อิมโษษฐ์. ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้ง กับพ่อแม่และบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัวของ เด็กวัยรุ่น [วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต] กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518
  37. สมปรารถนา ผาสุพันธ์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ ความเครียดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร [วิทยานิพนธ์ ปริญญาามหาบัณฑิต] กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์, 2547
  38. Department of Public Information, Penn State University, USA. Single Parent Disadvantages U.S. Children in Math and Science. Department of Public Information: Press

- Release, 2001
39. จิตติมา อัจฉริยกุล. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนกวดวิชาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2544
40. บุญวดี เพชรรัตน์. การดูแลตนเองด้านสุขภาพจิตของวัยรุ่น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสงขลา. วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย 2546; 11: 1-10
41. Dong Hun L, Sunwoo K, Sichang Y. A qualitative assessment of personal and academic stressors among Korean College students: an exploratory study. Korea: College Student J 2005 Sep;39(3):442
42. หทัยา ดำรงค์ผล. วัยเรียนอย่าให้ลูกเครียดเกินไป ใน: สายฤดี วรกิจโกศาทร, บัญญัติ ยงย่วน, สาวิตรี ทยานศิลป์ (บรรณาธิการ), 10 ปี ทศวรรษเพื่อเด็กและภูมิปัญญาของครอบครัว. นครปฐม: สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล, 2551